

g l a s

slovenske kulturne akcije

LX - 2 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 2. 1963

SLOVAR SLOVENSKEGA JEZIKA

Iz domovine prihaja napoved o izidu velikega slovarja slovenskega jezika — prvega, ki bo naše besede razlagal v našem jeziku. Že letos naj bi izšel poskusni snopič, l. 1965 prva knjiga, zaključilo pa naj bi se delo l. 1970. Uredniki so: slavista Anton Bajec, avtor Besedotvorja in danes največja avtoriteta v raziskovanju in urejanju književnega jezika, Franc Tomšič, jezikoslovec in leksikograf, in pesnik Mile Klopčič. Tako bo besedni zaklad slovenskega književnega jezika zbran, urejen, razložen. Po lanskem pravopisnem (in deloma pravorečnem) slovarju bo torej za prvo točko obširnega programa Inštituta za slovenski jezik (povojne ustanove Slovenske Akademije znanosti in umetnosti, v glavnem zamisel pok. Ramovša) uresničena tudi druga. S slovarskega področja bodo čakali izvedbe poslej: zgodovinski in etnološki slovar ter zgodovinska slovarja osebnih in krajevnih imen.

Napovedano velikansko delo bo eden največjih uspehov v 400-letni zgodovini zbiranja slovenskega besedišča. To zbiranje je začel protestantski prevajalec Biblije Jurij Dalmatin. Celoten prevod sv. pisma je bil končan l. 1578 in že tega leta je v Ljubljani izšel 1. del, v katerem „Registru“ je Dalmatin zbral „nekatero kranjske besede za Hrvatov in drugih Slovencev volo v njih jezik stolmačene“. — V posebni knjigi pa so nabrane slovenske besede prvič izšle v štirijezičnem slovarju Nemca Megiserja (Gradec 1592). Poslej so predvsem redovniki močno pomnoževali nabrano gradivo, a je ostalo v rokopisih in bilo deloma izkoriščeno šele mnogo kasneje. Podjetni bosonogi avguštinec Pohlin je l. 1781. izdal prvi slovar, ki je tolmačil slovenščino (z nemščino in latinščino), kjer so torej slovenske besede po abecedi urejene, stale na prvem mestu. Narodno-prerodna težnja je videla v jeziku podlago za vse delo, v slovarju pa podlago za jezik — tako izrecno naglašala program Kumerdejeve privatne jezikoslovne akademije; podobno važnost je slovarju pripisoval Zois in vanj vpregel Vodnika.

Pohlinovo „Tu malu besediše“ je ostalo ogradje slovensko-nemškimi in nemško-slovenskim slovarjem te dobe (Korošca Gutschmanna) in naslednjih desetletij (Murko, Janežič). Tudi prvi poskus, urediti slovenske besede v skladu s tistodobno slavistično znanostjo (Jarnik, 1832), je še veliko dolžan Pohlinu.

Večino dotedaj zbranega tiskanega in rokopisnega gradiva je znanstveno preresetal v 5 in pol letnem trdem delu Matej Cigale in ga pomnoženega izdal v obsežnem Nemško-slovenskem slovarju leta 1860 (imenovan tudi Wolfov slovar, ker je eno leto pred njega izidom umrl škof Wolf zapustil fond za veliko izdajo nemško-slovenskega in slovensko-nemškega dela). To delo je postalo zanesljiv temelj za slovensko-nemški „Wolfov“ slovar, ki je čez dobrih 30 let pomnožen z novimi zbirkami in z na novo prevejanim besedilom, izšel pod vodstvom Maksa Pleteršnika. Ta si je pridobil še posebno zaslugo s tem, da je vsaki besedi zabeležil naglas, njega trajanje in intonacijo, pri *e* in *o* tudi vokalno kvaliteto. Ob „Pleteršniku“ so poslej izhajali pravopisi (Levec, Breznik, Breznik-Ramovš), pravopisni slovarji (Breznik-Ramovš, Inštitut za slovenski jezik) in slovarji, v katerih slovenščina razlaga besede tujega jezika ali obratno: Za Musičevim, Gröbming-Lesica-Moletovim, Vilharjevim, Veskičevim smo dobili po 2. svetovni vojni izborni Juvančičev srbohrvatsko-slovenski in slovensko-srbohrvatski slovar; za goriškima izdajama Hostnikovega rusko-slov. in slov.-ruskega imamo zdaj J. Pretnarja Rusko-slovenski slovar; Zavadilovima češko-slov. in slov.-češkemu je dodal l. 1929 F. Bradač svoj češko-slovenski slovar; klasična jezika sta tolmačila Wiesthalarjev in Doklerjev (latinščino pozneje še Bradačev) slovar; obširni, znanstveno zasnovani francosko-slovenski slovar F. Šturma je ostal med 2. svetovni vojni pri prvih snopičih, priročna slovarja sta nam dala Pretnar in Kotnik, le-ta tudi angleško-slovenskega; še angleško-slovenskega Škerljeva. Italijansko-slovenski slovar

(Nadaljevanje na 4. strani)

SLOVENSKO PRIPOVEDNIŠTVO V NEMŠKI "REKLAMKI"

Znana založba Philipp Reclam jun. v Stuttgartu je kot 8821/23. zvezek sloveče Universal Bibliothek izdala 216 strani obsegajočo, lepo natisnjeno antologijo "Jugoslawische Erzähler der Gegenwart" (Jugoslovanski pripovedniki sedanosti). Antologija je razdeljena v pet delov: najprej so zastopani nekateri srbski pripovedniki (Domanović, Nušić, Grozdana Olujčić in Vasa Popović), nato predstavljata Bosna in Hercegovino Čorović in Andrić, zatem imamo nekaj hrvatskih pisateljev (Krlježa, Vladan Lalić in Miodrag Bulatović). Slovenija je zastopana s Cankarjem (Gudula), Prežihom (Studentec) in Cirilom Kosmačem (Gosenica). Cankarja in Kosmača je prevedel prof. dr. Slodnjak. Ob koncu knjige so biografski podatki o posameznih pisateljih. Antologijo je uredil Miodrag Vukić, spremeno besedo pa je prispeval Hermann Piwitt. Med podatki so hvalevredno omenjeni tudi prejšnji prevodi teh avtorjev v nemščino. Mogli bi ugovarjati, da so bili izpušeni makedonski pisatelji, med drugimi pa ta in oni predstavnik naših literatur, zato pa sta dva novelista udeležena nesorazmerno (Desnica s tremi novelami, Bulatović z dvema), medtem ko je Andrić zastopan tudi z dvema, Cankar in Krlježa pa samo s po eno novelo. Pohvalno je, da so vsa krajevna in osebna imena natisnjena v našem črkopisu.

Čeprav so bili zlasti prevodi iz slovenščine pripravljeni v naglici, kažejo zvestoba izvirniku in — to smo posebej opazili n. pr. pri Cankarju — stilistične kvalitete, ki označujejo pisatelja. Prevodi nas torej zadovoljujejo in vsa antologija vzlic nevelikem obsegu lepo predstavlja nemškemu svetu današnjo jug. literaturo, ki je kot omenja Piwitt, prerasla regionalizem in izpričuje evropski format. Reclamova zbirka jugoslovanske proze je bila v nemškem svetu ugodno sprejeta in kritika je n. pr. pri Cankarju poudarila moderen značaj njegove pripovedi. Pomen te prikupne knjižice potrjuje najnovejša informacija, da založnik pripravlja drugo, razširjeno izdajo, v kateri bo n. pr. slovenska književnost udeležena s tremi nadaljnjimi imeni. Knjigi se vidi uradni pečat izbora, upajmo pa, da bomo v objavljenih novih treh slovenskih pisateljih našli vsaj Preglja.

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228
Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
N° 624.770

Kronika

— Za TISKOVNI SKLAD „Glasa“ so darovali: č. g. dr. Mirko Gogala, Campo de Mažo, 200 pesov; g. Rupnik Vule, Castelar, 100 pesov; ga. dra. Nataša Krečič, 50 pesov; ga. Marjanca Marn, Bs. Aires, 100 pesov; g. Tršinar Slavko, Chapadmalal, 300 pesov; g. dr. Mejač Ciril, Washington, USA, 4 dol.; ga. Menapace Ančka, Washington, USA, 7 dol.; č. g. Mihelič Leopold, Denver, USA, 5 dol.; g. Humar Valentin, Arlington, USA, 12 dol.; g. Erpič Franc, Avstralija, 1½ funta; g. Priback Humbert, Avstralija, 1 funt. — Vsem najlepša hvala!

odmevi

— „SLAVIC REVIEW“, glasilo washingtonske univerze, je objavilo v letošnji junjski številki, kritiko Zgodovinskega Atlasa Slovenije, ki jo je napisal Toussaint Hočevar. Med drugim pravi:

„...petindevetdeset večbarvnih zemljevidov velikega formata prikazuje zgodovino slovenskega ozemlja od predzgodovinskih časov, ko so trgovci hodili po Amberski cesti skozi to ozemlje in vse do sedanjega časa, ko je Slovenija Ljudska republika. Besedilo spremljajo španski in angleški teksti.

V uvodu navaja avtor glavne vire, odkoder je jemal gradivo, in dasi odklanja sleherne nove dodatke, je njegovo delo v glavni meri v dejstvu, da je to prva sistematična zbirka zemljevidov, ki se nanašajo na zgodovino Slovenije. Fevdalna in cerkvena razdelitev Slovenije v srednjem veku in razvoj pokrajin, v katerih bivajo Slovenci, so obravnavani z mnogimi podrobnostmi, dolžna pozornost pa je tudi posvečena širšim evropskim dogodkom, ki so vplivali na spremembe na slovenskem ozemlju. Zemljevidi o vojaških operacijah vključujejo turške vdore, prodiranje francoskih čet v letih 1797, 1805 in 1809, na fronti ob Soči v prvi svetovni vojni in invazijo v letu 1941. Zgled kratkotrajnega življenja provinc so zemljevidi o Ilirski pokrajini (1809-1813), ki je imela Ljubljano za prestolnico in vojaško ozemlje Jadranskega Primorja (1943-1945) s svojim Visokim komisarjem v Trstu. Prometni pomen Slovenije je razložen z zemljevidi, ki kažejo rimske ceste in mrežo rek, srednjeveške ceste, poštne zveze v letu 1849 in razvoj železnic med 1846 in 1868. Dodani so tudi zemljevidi o jezikovni in dialektični razdelitvi.

Iz bližnje preteklosti so zemljevidi, ki kažejo koroške plebiscitne cone, razmejitve v Julijski pokrajini po drugi svetovni vojni in mejo, ki jo je Jugoslavija predlagala Avstriji na londonski konferenci po drugi svetovni vojni leta 1947. Prikazana je razmejitev med conama A in B Tržaškega svobodnega ozemlja, ki je z manjšimi spremembami postala meja med Jugoslavijo in Italijo v letu 1954, niso pa navedene vasi, ki jih je Hrvatska v Istri odstopila Sloveniji v letu 1956. To bo moralo biti vključeno v zgodovinski atlas Slovenije, ki ga pripravlja Slovenska akademija znanosti v Ljubljani. Med tem pa bo atlas, o katerem pišemo in ki je v petih letih obstajanja Slovenske kulturne akcije izšel kot njena 40. publikacija, izpolnil potrebo, ki so jo že dolgo časa čutili tisti, ki so študirali in se bavili s temi problemi.

obrazi in obzorja

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V BUENOS AIRESU

Slovenci v Buenos Airesu smo s svojimi verskimi, kulturnimi, gospodarskimi in drugimi organizacijami nekako „mesto v mestu“. Imamo svoje domove, glasila, trgovine, klube, hranilnice itd. itd. in pa — svoje gledališče.

To z gledališčem je pravzaprav čudna zadeva. Imamo celo več igralskih družin, vendar pa — ker je z gledališčem kakor z mirom: če ga nimaš stalno, imaš občutek, da ga ni — nimamo občutka, da imamo slovensko gledališče.

In to je hudo. Zdi se, da se premalo zavedamo, da smo — na primer — brez lastnega baleta vendarle kulturna celota in da bi tudi brez lastne hranilnice še vedno bili celota, da pa smo brez stalnega gledališča — okrnjeni.

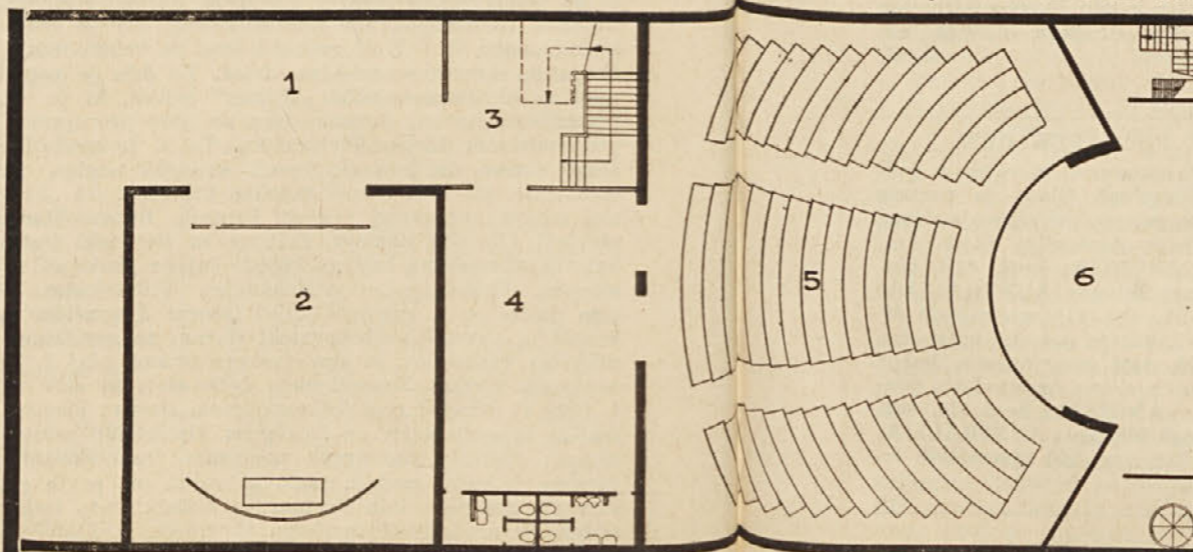
Težko bi vzeli — recimo — število udeležencev pri polnočnici za termometer religioznosti neke narodne skupine, kakor tudi bi težko mogli vzeti glavno kulturno revijo kot mero, s katero bi smeli soditi kulturni nivo narodne skupine. Teater — tisti teater, ki je „časa ogledalo“ — pa z bodisi kvalitetnim bodisi nekvalitetnim igranjem kakor tudi s stalnim ali nestalnim gledanjem res ilustrira duhovno silo naroda. Ali pa nekega mesta. Pa tudi samo nekega „mesta v mestu“. Iz zgodovine vemo, da so samo zdravi in kulturni narodi ljubili in gojili „visok teater“.

Mi imamo sloves teatarskega naroda. Ta sloves je prišel preko revij in knjig tudi v svet, ker so tuje, ki so od bližje spoznavali našo domovino, mogli opaziti — gotovo edinstven primer —, da so pri nas celo vaški odri dajali Molièra in Shakespeara. Znani in tolikokrat citirani esej Marcela Schneiderja v Ogrizkovi Jugoslaviji je samo en primer občudovanja naše gledališke dejavnosti. Sloves pa smo dobili tudi zaradi sicer izoliranih vendar res pomembnih uspehov v tujini, kakor je pred leti bil ljubljanski s Cankarjevimi Hlapci v Parizu.

Toda: ali smo res tako gledališki narod? Ali je res gledališče res del našega življenja, ali res čutimo potrebo po njem? Vsaj tolikšno, kakor jo mnogi med nami — preprosti in izobraženi — čutimo po lepi knjigi?

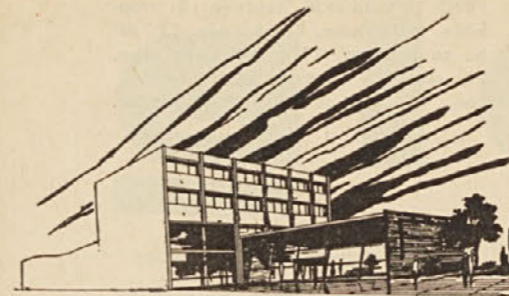
Teater ima svoj izvor v religioznih težnjah človeka. Pa tudi kot prostor je imelo gledališče označje svetišča. Ne samo v davni. Tudi še pred desetletji v Evropi. Za gledališče si se lepše oblekel kakor za pisarno. Kakor da bi šel k maši. Tudi ko je bil zastor še spuščен, se v dvorani ni glasno govorilo. In po predstavi ali pa med odmori na hodniku, kjer je bila promenade ali kjer so se zbrali znanci v gruče, je pogovor vedno bil nekaj lepega. „Nocoj se dobimo v Drami!“ je bila napoved prazničnega večera.

K občutku prazničnosti je pripomoglo tudi estetsko vzdušje, lepota gledaliških prostorov. Tudi za cerkev niso marmornate stene ali zlati lestenci bistvene važnosti, vendar kdo bi dvomil, da je zunanost, že zaradi drugačnosti od vsakodnevnih prostorov in zaradi lepote, važna za pripravo vzdušja.

(Nadaljevanje na 4. strani)

DVORANA za 600 do 700 ljudi; površina z odrom vred 908 m². Legenda: 1: dvorišče, 2: kapela, 3: veža, 4: foyer, 5: dvorana, 6: oder.

SLOVENSKA HIŠA (Arh. M. Eiletz)

Gledališče je danes sicer svetna ustanova, a je mnogo bolj v sorodstvu s svetiščem, kakor si mislimo. Tega svetišča Slovenci v Buenos Airesu nimamo. In ker je Buenos Aires eden slovenskih kulturnih centrov v zamejstvu in ker višje ali nižje stoječa gledališka kultura vpliva tudi na ustvarjalce drugih panog, to vprašanje indirektno zanima tudi druge slovenske zamejske kroge.

Pravijo, da je treba publiko za teater vzgojiti. Res. Toda za to, da ljudem privzgojiš „habitus“ stalnega obiskovanja gledališča — je najprej stalno gledališče treba imeti.

Kje je iskati razloga gledališkega mrtvila, ko je še leta 1952 — tiste dni še nismo imeli niti enega krajevnih domov in so ekonomske razmere posameznikov bile mnogo bolj neurejene — nek gledalec mogel objaviti v „Odru“ (takrat je še izhajala samostojna gledališka revija...) hudomušen epigram ob rasti vedno novih gledaliških skupin „GLEDALIŠČE JE OGLEDALO ČASA“ (ali slovenski odri rasejo kot gobe) — IDNAVE, SOVA in pa SIO in kjer je pet Slovencev — oder eden... | Če vrednost res imajo rekla, | če res je, kar povsod trdijo: | „Teater — časa ogledalo“, | potem — kot Rusi so za jekla — | mi smo za stekla industrijo.

Kako je to, da danes minejo celi meseci brez predstave, ko smo pa pred trinajstimi leti doživljali, da je kar nekaj zaporednih nedelj oder zaživel, in da smo videli celo, da je na isti dan (28. avgusta 1949) SIO dal na oder Jalnovo „Srenjo“, SFZ pa Weiserjevo „Luč z gora“ in da so oboji igrali pri nabiti dvorani...?

Ali je vzrok mrtvila v splošnem padanju idealizma, v vedno večjem materializmu, ko tudi med nami že kdaj slišimo: „Pancita llena — corazón contento!“

Morda je delni vzrok v tem, vendar je krivde iskati tudi še drugod.

Eden razlogov je, da nimamo svoje stalne dvorane, da nimamo lastnega odra. Še vedno potujemo kot deseti bratje iz ene dvorane v drugo. Vsaj 25 različnih smo obredli v tem razvlečenem milijonskem mravljšču. Ne gre za idealizem, ali pa vsaj ne samo za idealizem ali pa pomanjkanje idealizma. Še ga je dovolj med mnogimi in tisto „Amerika jih je zmaterializirala!“ ne drži vedno. Tudi pri najmlajših ne!

Naši režiserji in igralci nimajo avtomobilov in tudi od rente nihče od njih ne živi. Pot do vaje in nazaj traja včasih več kakor vaja sama. Dve uri vožnje ni izjema. Ali bi jih

— Svob. Slovenija - Zbornik 1963. Uredili Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavle Fajdiga, Slavomir Batagelj. Ovitek in oprema Jure Vombergar. Natisnila tiskarna Vilko. Buenos Aires, 1962. Str. 288.

Zborniki, almanahi, ki se ponavljajo, morajo vedno znova prinašati kaj „novega“, sicer postajajo dolgočasni; nekaj novega po obliki in po vsebini. V obojem letošnji zbornik preseneča. Za opremo so se vedno poleg tiskarn zavzemali v izseljenstvu tudi umetniki. Najprej slikarji, tako prvotno posebno Bara Remeč, ki je ustvarila nekaj prav kvalitetnih edicij, tudi zbornik za l. 1955, nepozabna Kyrie Eleison in Balantiča itd. Potem so postali uredniki pozorni na tukajšnje arhitekte, morda iz radovednosti, če bi bili kos zadevni praksi Plečnikove šole doma. Uveljavili so se Sulčić, mlajši Eiletz, lani pri Zborniku Pernišek, a najbolj vsestranski je pri ovitku in opremi letos Jure Vombergar, ki mu je tiskarna Vilko očitno v vsem sledila in je tako ta zbornik oblikovno na visoki stopnji.

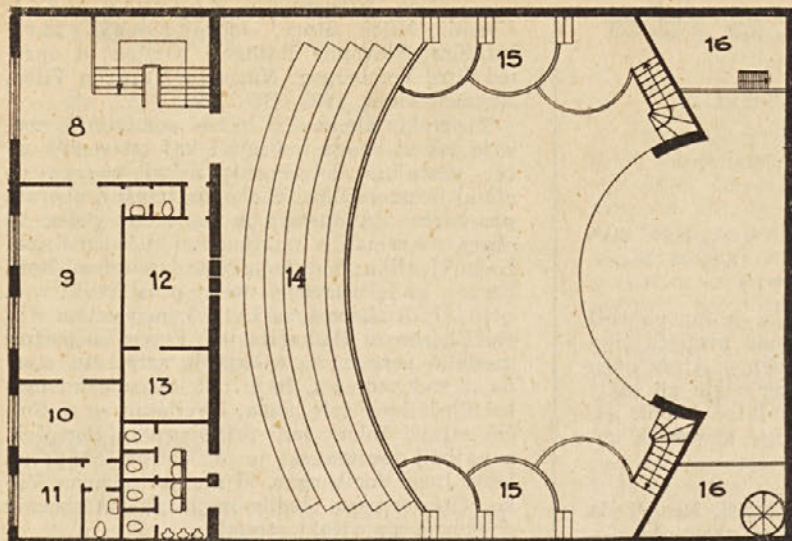
Če smo pred leti primerjali zbornik radi še z našimi starimi (Mohorjevimi, Slovenčevimi itd.) koledarji, smo v zadnjem času vedno bolj soglasni z nazivom „zbornik“, ki je bil pri nas navadno zbornik znanstvenih razprav. Vsaj v prvih treh skupnih poglavjih „Pogled v domovino“, „Razprave, dokumenti, pričevanja“, „Slovensko dekle in slovenska žena v svetu“ so zbrani prispevki, ki imajo res trajno znanstveno vrednost. Vendar bi priporočil več sodelovanja med različnimi založbami, saj so v Detelovi Slovenski kulturni problematiki kar celi odstavki identični z istočasno v Medobju izišlim prispevkom istega pisca „Slovenska povojna književnost v domovini“. Morda bi kdo mislil, da segajo članki iz zadnjih časov jugoslovanske zunanje politike predaleč, a zavedati se moramo, da je bilo takrat sodelovanje slovenskih mož v splošni jugoslovanski politiki močnejše kot kdajkoli prej. Krog sodelavcev pri „Naši besedi in pesmi“ se je letos znatno razširil, čeprav mnogi drugi spet ne sodelujejo, a okvir vseh sodelujočih literatov v izseljenstvu bi bil za tak zbornik pač preobširen. Važen je zopetni poseg Vojka Arka na leposlovno polje, podučna pa snovna izbira Leva Detele za njegovega Blodnjaka. Izseljenki letopis pa prav presega okvir naslova in je poleg literature pač najbravnejši del knjige, ki naj zbere čimveč gradiva na niti ne celih 300 straneh.

Letošnji zbornik je torej oblikovno in vsebinsko velik korak naprej — kdaj bo dosežen višek? — in je založbi, urednikom in sodelujočim iskreno častitati.

M. M.

— V Ljubljani je umrl prelat prof. dr. Andrej Snoj, rojen l. 1886 v št. Vidu nad Ljubljano. Na teološki univerzi v Ljubljani je predaval biblične vede ter je bil eden naših najboljših poznavalcev Svete dežele. Sodeloval je bistveno pri novem prevodu svetega pisma v slovensčino. Napisal je več razprav iz bibličnih ved, pa tudi znanstvenih ved, na pr. Uvod v novo zavezo. Ena njegovih zadnjih razprav je bila Novozavezna znanost v luči najnovejših bibličnih rokopisnih odkritij. Pred leti je napisal tudi šmarnice. Umrl je nagloma v jeseniški bolnišnici.

— Trije slovenski profesorji na ameriških vseučiliščih v Ohio, Columbus! To so: Dr. Rudi Zrimec za ruščino, dr. Ivo Podobnik za nevrologijo in Dr. Edi Gobec za sociologijo in psihologijo. — Na univerzi Harvard pa je za fiziko dr. Anton Peterlin.

PRVO NADSTROPJE. Legenda: 8: stopnišče, 9: jedilnica, 10: kuhinja, 11: soba za kuharico, 12: projekcijska soba, 13: skladišče filmov in plošč, 14: balkon, 15: lože in 16: odrski prostor.

(Nadaljevanje s 3. strani)

v nekdanjih idealnih časih bilo mnogo, ki bi ta čas (t. j. pot iz Celja v Ljubljano ali pa iz Gorice v Trst) žrtvovali vsak večer zaradi vaj? Tudi takrat, ko je doma številna družina in je treba naslednje jutro dostikrat na prav tako dolgo pot na delo?

Vendar kdor čuti igralsko žilico, bi tudi to potrpel, ko bi le vedel, da bo res imel dostojen prostor za vaje, ko bi vedel, da bo tudi vse drugo v redu in da se bo mogel na odru izkazati. To pa ni mogoče, dokler ni stalnih prostorov, dokler so vaje — in včasih celo generalke — po gostilniških prostorih, dokler ti prijateljska kulturna organizacija mora posojati sobo za eno uro...

1. REŽISERJI IN IGRALCI. — Kljub želji po igranju je postavitve vsakega dela na oder povezana s preveliko izgubo časa in s prehudimi težavami za vsakogar, ki od teatra ne živi. Med nami pa od teatra nihče ne živi in tudi živeti ne bo mogel. Najhujše žrtve pa niso priprava materiala in vaj, ampak zunanje delo, ki navadno prav tako pade na režiserjev hrbet: iskanje dvorane po mestu, urejanje težav na vedno drugem odru: vsaka dvorana ima svoj sistem kulisarij (če sploh kaj ima), vsaka dvorana ima svoj sistem osvetljevanja (kadar ga sploh ima), v vsaki dvorani nastajajo vedno novi in drugačni problemi glede zvočnih efektov, itd. Samo kdor je sam kdaj šel skozi tako „predsobo pekla“, ve, s kakšnimi težavami se je treba boriti, še preden pride do prve vaje. Napočijo trenutki, ko kljub vsej dobri volji človeku sile odpovedo. Kljub vsem srčnim željam.

2. GLEDALCI. — Premnogi so se gledališču odvadili. Drugi spet so mu sicer ostali zvesti, ampak vedno manj hodijo v slovensko gledališče, ker jih postavitve na oder umetniško ali pa tudi zgolj tehnično ne zadovolji. In če govorimo s temi nekdanjimi gledalci, bo od dveh vsaj eden omenil, da je mučno gledati igro, kjer je sicer videti dobro voljo igralcev, toda kjer se človek ves čas boji, kdaj se bo na odru pripetila nesreča, kdaj se bo scena prehudo zamajala; ko svetlobni efekti ne delujejo, ko zvočni učinki sploh ne pridejo v poštev ali pa zaradi neperfektnosti aparatov tako, da uničijo vso iluzijo dogajanja, tisto iluzijo, zaradi katere je teater — teater.

(Nadaljevanje s 1. strani)

je sestavil dr. Bajc. Staro tradicijo nemško-slovenskih slovarjev so nadaljevali Bradač-Pregelj, Glonar in Tomšič; za španščino sta v emigraciji prišla na svet oba dela (Pekolj-Hladnik). Končno je omeniti Glonarjev Slovar slovenskega jezika in zadnje tri izdaje Slovenskega pravopisa.

Napovedani slovar književnega jezika bo nedvomno za dolgo dobo tista skrbno založena zakladnica, iz katere bodo zajemali vsi. Kakšno bogastvo bo v njej, je razvideti iz podatka, da bo slovar obsegal ok. 5000 strani s 120.000 gesli. Za primerjavo vzemimo dejstvo, da je vsebovalo Pohlino Besedišče 10.645 besed, Cigaletov slovar 2.012 strani s 103.000 nemškimi gesli, Pleteršnik pa 1.807 strani s 110.000 gesli in 150.000 pomeni.

A. G.

Tako prvim kakor drugim težavam bi se dalo odpomoči, ko bi imeli svojo lastno dvorano. Velik del nepotrebnega dela, vedno novega in drugačnega garanja, zaradi katerega do pogostejšega pa tudi kvalitetnejšega igranja sploh ne pride, bi odpadel: vsak oder ima svojega gospodarja, vsak oder ima svojega tehnika za svetlobne in zvočne efekte, ki po nekaj predstavah pozna vse „odrske trike“ kakor lastno dlan. Gledalci bi se spet — zdaj je še čas — navadili na naše gledališče, ki ga v tem svetu dosti bolj potrebujemo, kakor pa smo ga nekoč doma.

V lepem gledališču bi se dobro počutili. Slovensko gledališče bi sčasoma tudi estetsko tako uredili, da bi postalo prijeten kraj, pristrčno shajališče. Če ima kakšna narodna skupina v Buenos Airesu med seboj ljudi, ki so tega dela zmožni, potem smo to Slovenci.

Še je čas za ohranitev in poživitev gledališke kulture med nami. Še je čas, da zraste med nami hram lepote, resnice in dobrote, pa tudi zibelka lepe materinščine.

Zdaj, ko se med nami gradi osrednja slovenska hiša z dvorano in odrom, je morda zadnja priložnost, da se davni sen o lepi dvorani uresniči. Zato vsak po svoji moči doprinesimo svoj kos opeke, pomagajmo vsak po svoje, da se naposled ostvari naš duhovni center, brez dvoma najvažnejša stvaritev za duhovno in narodnostno rešitev „slovenskega mesta“ v mestu Buenos Aires ter indirektno tudi drugega našega zamejstva.

Z. S.

POPRAVEK CEN

Med seznamom naročnin v zadnjih številkah Glasa je nastala neljuba pomota pri zamenjavi med Anglijo in Avstralijo. Stoji namreč: „ANGLIJA: broš. 110, vez. 140 angl. šilingov, AVSTRALIJA: broš. 90, vez. 110 avstralskih šilingov“, kar je pomota, kajti moralo bi stati prav narobe, kakor podajamo s tem popravkom pravilno: „ANGLIJA: broš. 90, vez. 110 angl. šilingov, AVSTRALIJA: broš. 110, vez. 140 avstralskih šilingov.“